IJsselmeervereniging bijna *40*

Voor haar 40e verjaardag in 2012 heeft de IJsselmeervereniging nog enkele belangrijke zaken op haar verlanglijstje staan. Vier heel realistische wensen:

– Geen grootschalige bouwprojecten, eilanden en wegverbindingen in het Markermeer en IJsselmeer.

Vooral de plannen om ten westen en ten noorden van Almere grote eilanden aan te leggen in het Markermeer mogen wat ons betreft niet doorgaan. Opmerkelijk is dat deze plannen voor een deel worden gepresenteerd als maatregelen ter verbetering van de natuur in het Markermeer. Door de aanleg van eilanden zou de waterkwaliteit van het Markermeer worden verbeterd. Ook de IJsselmeervereniging is voor een verbetering van de waterkwaliteit. Alleen die waterkwaliteit is volgens ons, net als met groot succes in de Randmeren is gerealiseerd, vooral te verbeteren met meer doorstroming en minder vervuiling met ongezuiverd rioolwater en polderafwatering. Sterker nog, er zijn tekenen dat op dit moment, nu de Randmeren schoon water lozen op Marker- en IJsselmeer, de waterplantengroei en doorzichtbaarheid van het Markermeer flink verbeteren. Ook uit de vogeltellingen van de laatste acht jaar blijkt een stabilisatie en toename van de meeste watervogelsoorten. (Netwerk Ecologische Monitoring; Sovon, Rijkswaterstaat en CBS)

– Geen groot 'hek' van zeer hoge windturbines in het IJsselmeer rondom de Noordoostpolder bij Urk.

De verduurzaming van onze energievoorziening is absoluut noodzakelijk. Of windenergie het antwoord vormt op deze belangrijke kwestie is niet helemaal duidelijk. Wel staat voor de IJsselmeervereniging vast dat de plaatsing van een groot aantal windturbines in het IJsselmeer van 200 meter hoog langs de dijk van de Noordoostpolder, niet verstandig is. Het unieke van het IJsselmeer zijn juist de ongeschonden vergezichten, wolkenluchten, watervlakten en eeuwenoude landschappen met dorpjes en steden. Daarnaast valt te vrezen voor de gevolgen voor vele vissen, vogels en vleermuizen. Een zorgvuldiger planontwikkeling en besluitvorming had tot een overdachte inpassing van windturbines op de juiste locaties kunnen leiden.

– Geen conservatieve renovatie van de Afsluitdijk, maar een vernieuwde minstens zo veilige dijk, die de huidige abrupte overgang tussen het zoete IJsselmeer en de zoute Waddenzee weer natuurlijk maakt. Een dijk ook met functies op het gebied van duurzame energie, recreatie en natuurontwikkeling.

Met de inzichten van nu zouden we de Afsluitdijk nooit zo gemaakt hebben als toen in 1935.

Er zou gezocht zijn naar een oplossing die veiligheid combineert met de bescherming van de bestaande omliggende ecosystemen en voldoende spuicapaciteit voor de piekwaterafvoeren van de rivieren en de benodigde berging van zoetwater. Belangrijk is met de nieuwe Afsluitdijk de natuur de ruimte te geven haar werk te kunnen doen en niet alleen veiligheid te zoeken achter beton en basalt.

– Meer leden, die met financiële en actieve steun bijdragen aan het behoud van ons mooie IJsselmeer en Markermeer, het blauwe hart van Nederland.

Om aan haar doelstellingen te kunnen blijven werken heeft de IJsselmeervereniging meer leden nodig. Leden die niet alleen met hun financiële bijdragen maar met hun actieve steun meehelpen om het IJsselmeer en Markermeer te behouden als het kloppend blauwe hart van Nederland. De onalledaagse vergezichten, grote leegte, de cultuurhistorisch waardevolle landschappen, stads- en dorpsgezichten aan het water, de unieke natuurwaarden zijn de steun en aandacht van iedereen waard.

IJsselmeervereniging en VBIJ

Alle partners van VBIJ dragen bij, vaak door inzet van zowel geld als menskracht. Echter met haar hoofddoelstelling gericht op behoud van een open en natuurlijk IJsselmeer en Markermeer, onderscheidt de IJsselmeervereniging zich van de andere VBIJ partners. Via de IJsselmeerberichten en haar website doet de IJsselmeervereniging verslag aan haar leden van haar eigen activiteiten, maar ook van wat inVBIJ-verband plaatsvindt.

Voor wie zich nu meldt als lid, heeft de IJsselmeervereniging als welkomstcadeau een zeer informatief en mooi geïllustreerd boek over de plannen rondom de Afsluitdijk. ('Afsluitdijk, natuurlijk veilig', uitgave van VBIJ en Waddenvereniging).

Meer weten en lid worden: www.ijsselmeervereniging.nl

IJsselmeer BERICHTEN
voorjaar 2011
Nieuws en informatie over de bescherming van IJsselmeer en Markermeer

Menno Bentveld: Vergezichten Hollandse schilders 'bewaard' op het IJsselmeer

Samen pal voor het IJsselmeer

Manja's Markermeer

IJsselmeervereniging bijna 40

SPECIAL voor de leden van natuur- en landschapsorganisaties rond het IJsselmeer

IJsselmeervereniging

39 jaar IJsselmeervereniging

Colofon

IJsselmeervereniging

Opgericht in maart 1972

Postadres
Postbus 257
1900 AG Castricum

Telefoon: 088-0064400
Email: info@ijsselmeervereniging.nl
Website: www.ijsselmeervereniging.nl

Bezoekadres:
Rechte Hondsbosschelaan 24a
1851 HM Heiloo

Ledenadministratie
Voor vragen over uw lidmaatschap kunt u terecht bij de InformatieWinkel, Diny Kloosterboer: telefoon: 088-0064455, email: info@landschapnoordholland.nl, adres: IJsselmeervereniging, InformatieWinkel, t.a.v. Mevrouw D. Kloosterboer, Postbus 257, 1900 AG Castricum.
Het lidmaatschap gaat u aan voor 1 jaar en opzeggen kan alléén schriftelijk uiterlijk 1 maand voor het einde van het kalenderjaar.

Kamer van Koophandel: 40624019
rekeningnummer bij de **Rabobank: 13.83.65.164**
De IJsselmeervereniging is door de belastingdienst erkend als "Algemeen Nut Beogende instelling" (ANBI-status)

Nummer 1/2011
ISSN: 1571-9448

Redactie :
Frans Hijmans, Kees Kortekaas, Angèle Steentjes en Kees Schouten

Foto's van: Buro SB@cetera.eu, Marijke Bresser, Rogier Veldman en Kees Schouten

Productie:
Twin Media B.V., Culemborg

Aan dit nummer werkten mee: Marten Bierman, Menno Bentveld, Manja Verhorst, Soemini Kasanmoentalib en Sipke Baarsma.

"Het IJsselmeergebied omvat het IJmeer, de Gouwzee, het Markermeer, de Randmeren en het IJsselmeer, tezamen 1840 km^2, alsmede de oevers en het gebied landinwaarts voorzover van invloed op de kwaliteit en de beleving van het grote open water."

Kwade Zwaan Manja Verhorst

Manja's *Markermeer*

In Nederland, maar vooral in Noord-Holland en de gemeente Waterland, is de Kwade Zwaan een begrip. Sinds 1999 is deze stichting actief om het IJmeer te beschermen. Manja Verhorst, zeer actief lid van de Kwade Zwaan: 'In 1999 hielden wij via de Tweede Kamer de aanleg tegen van een slibdepot in het IJmeer.' In 2009 slaagde de Kwade Zwaan erin om 22.500 handtekeningen te verzamelen voor een Tweede Kamer-petitie tegen de bouwplannen van Almere in het Markermeer.
Vanwege hun inzet en talent om de media te halen met hun acties werd de Kwade Zwaan in 2010 de eerste winnaar van de ir. Marten Biermanprijs. Deze prijs reikt de IJsselmeervereniging één keer per twee jaar uit aan een organisatie, groep of persoon die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt voor het behoud van natuur en landschap van en rond het IJsselmeer. 'Het was een hele eer, en wij zijn erg blij met de prijs.'

Samenwerking

Manja beschouwt het IJsselmeer als een uniek, prachtig open gebied, dat niet alleen behouden moet blijven voor de bewoners van Uitdam en omgeving, maar ook voor zeilers, voetgangers en fietsers. 'Van dit prachtige open water en vergezichten genieten dagelijks veel mensen en dat moeten toekomstige generaties ook kunnen.'
Bij hun streven naar behoud van het IJsselmeer vindt de Kwade Zwaan in de IJsselmeervereniging en de VBIJ (Verantwoord Beheer IJsselmeergebied) belangrijke medestanders. Manja: 'Wij zijn een kleine club en richten ons in de eerste plaats op het IJmeer. Deze groepen zijn voor ons goede overlegpartners met de nodige achtergrondkennis van het totale IJsselmeergebied en de daaraan gerelateerde onderwerpen.' De Kwade Zwaan zorgt er op zijn beurt voor dat VBIJ en de IJsselmeervereniging alert blijven. 'Zij zijn erg op overleg gericht. Wij houden hen scherp door directe actiepunten aan te dragen en door onze acties zelf. Dat blijkt een uitstekende combinatie, waarvan ik hoop dat deze nog lang blijft voortbestaan.'

Menno Bentveld (1967), VARA-presentator radioprogramma 'Vroege Vogels'

'Vergezichten Hollandse schilders *"bewaard"* op het IJsselmeer'

'Rijdend over de Afsluitdijk zie je die enorme watervlakte van het IJsselmeer liggen en dan realiseer je je wat een bijzonder gebied zich in het hart van Nederland bevindt,' aldus Menno Bentveld. Hij is sinds 2007 presentator van het natuurprogramma 'Vroege Vogels' op radio en tv. Als kind droomde hij ervan boswachter te worden. 'Het is er nooit van gekomen, maar als presentator van Vroege Vogels kom ik toch in de buurt.'
Het IJsselmeer kent Menno van zeiltochten, fietstochtjes langs de oevers en autoritten over de Afsluitdijk. 'Het IJsselmeer is lastiger te leren kennen dan bijvoorbeeld het Groene Hart. Iedereen rijdt daar wel een keer doorheen op de fiets of in de auto. Ook de Waddenzee is bij het Nederlandse publiek bekender dan het IJsselmeer. Iedereen die op vakantie gaat naar een Waddeneiland, heeft een Waddenzeeervaring. Op het IJsselmeer kom je alleen als je een zeiler bent en daarom is het relatief onbekend bij niet-zeilers. Dat is jammer want het is een uniek stuk Nederlandse natuur. Deze voormalige binnenzee, die vroeger een belangrijke rol in de handel speelde, dwingt nog altijd respect af bij iedere zeiler. Het kan er nog steeds spoken en het vereist de nodige kennis en ervaring van iedereen die een boot bestuurt.'

Historie

Het IJsselmeer heeft door de inpoldering en de Afsluitdijk een bijzondere geschiedenis. 'Zelfs in de oorlog, zo ontdekte ik bij het maken van een reportage. Kornwerderzand aan de Friese kant van de Afsluitdijk was bijvoorbeeld een van de weinige plaatsen waar in 1940 onze troepen standhielden.'
Veel steden rond het IJsselmeer hebben hun eigen unieke historie. Enkhuizen en Hoorn waren belangrijke handelssteden, Harderwijk had een eigen universiteit en Lelystad en Almere zijn bijzonder omdat het nieuwe steden zijn. Maar ook het water zelf heeft een eigen historie. Bijzonder van de voormalige Zuiderzee is dat het water en de luchten door de eeuwen heen voor Nederlandse schilders een bron van inspiratie zijn geweest. 'Dat ervaar je pas goed als je langs de oevers fietst of wandelt of als je op het IJsselmeer vaart. Regelmatig zie je dan die vergezichten met prachtige wolkenluchten waar veel Nederlandse schilders beroemd mee zijn geworden. 'Laten wij daarom heel voorzichtig zijn met nieuwe huizenbouw en de aanleg van jachthavens. Het gebied staat ook onder druk door de plannen voor windmolens en waterpeilverhogingen. Het is belangrijk om de vergezichten en bijzondere wetlands voor toekomstige generaties te bewaren, zodat ook zij er volop van kunnen genieten.'

Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer (VBIJ):

Samen *pal* voor het IJsselmeer

Sinds de Afsluitdijk in 1932 de Zuiderzee veranderde in het IJsselmeer, gevolgd door een gedeeltelijke inpoldering, zoekt het gebied naar een nieuw natuurlijk evenwicht. Grenzend aan de Waddenzee en met prachtige kusten, dijken en schilderachtige steden aan de randen van de provincies Noord-Holland, Flevoland en Friesland heeft het inmiddels de status van internationaal beschermd nat natuurgebied. Het is het grootste aaneengesloten zoetwaterbekken van West-Europa en een uniek gebied voor trekvogels om te overwinteren.
Nu de renovatie van de Afsluitdijk op stapel staat, zijn er unieke kansen om bij te dragen aan meer natuur en een duurzame zeewering. Er moet aan een ongedeeld IJsselmeer worden gebouwd met een beheerst te openen Afsluitdijk. Door een beheerste opening kan in het gebied weer stroming ontstaan, zodat het slib wordt afgevoerd zoals dat eeuwenlang het geval was. Het bodemleven krijgt daardoor weer een kans en dat is goed voor mossel, vis en trekvogels.
Voor bescherming van de kusten zou gekozen moeten worden voor slim ingerichte vooroevers, die gevaarlijke golfslag dempen waardoor hoge dijken overbodig worden en er tegelijk een kinderkamer ontstaat voor nieuw zoet waterleven. Via deze wegen transformeert het IJsselmeer in een klimaatbestendige en ecologisch robuuste binnenzee.

Toekomst

De omliggende provincies hebben echter geen gezamenlijk streekplan voor het IJsselmeer. Iedere gemeente en provincie maakt eigen plannen voor jachthavens, woningbouw en bedrijfsterreinen rond het IJsselmeer, waardoor de unieke vergezichten steeds veranderen in een stenen horizon. Om dit tij doorlopend te blijven keren is een vrijwilligersorganisatie als de IJsselmeervereniging te klein. Wij werken daarom samen met organisaties die het natte blauwe hart eveneens een goed hart toedragen. In januari 2005 is op initiatief van de IJsselmeervereniging de stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied (VBIJ) opgericht. De IJsselmeervereniging werkt hierin samen met de Waddenvereniging, It Fryske Gea, Het Flevolandschap en het Landschap Noord-Holland.
Met deze samenwerking wordt meer professionaliteit verkregen alsmede een lange adem: juist de elementen die nodig zijn om het IJsselmeergebied op lange termijn verantwoord te kunnen beheren. De experts van de vijf zusterorganisaties hebben in maart 2006 de visie 'Een buitengewone binnenzee' gepresenteerd. Het voordeel van zo'n verreikend perspectief is dat het richting geeft aan het denken en doen. Zo heeft de VBIJ zich verzet tegen IJburg II en de plannen van Almere voor bouwen in het IJsselmeer.
De VBIJ is met zijn meer dan honderdduizend leden en donateurs een gezaghebbende, meedenkende gesprekpartner met als leidraad voor het IJsselmeer: gebruik mag, verbruik niet.